

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Ülke hapishanelerinde ağır hasta mahpusların yaşam hakkı ve sağlık hakkı, sistematik biçimde ihlal edilmektedir. Bu mahpuslardan biri olan Fatma Tokmak'ın durumu, hasta mahpuslara yönelik ağır ihmalleri ve hukuk dışı uygulamaları açıkça gözler önüne sermektedir.

Fatma Tokmak, 1996 yılında henüz küçük yaşta olan oğlu Azad'la birlikte gözüaltına alınmış, gözüaltında kaldıkları süre boyunca ağır işkenceye maruz bırakıldıkları iddia edilmektedir. Türkçe bilmemesine rağmen yargılama sürecinde tercüman desteği sağlanmamış, anadilinde ifade verme hakkı tanınmamış ve anlamadığı bir dilde düzenlenen evraka parmak bastırılmıştır. Bu durum hem adil yargılanma hakkının hem de savunma hakkının açık ihlalidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Fatma Tokmak hakkında verdiği kararda, Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (AİHS) ihlal ettiğine hükmetmiştir. Ancak AİHM'in bu kararına rağmen, Fatma Tokmak'ın yeniden yargılanma talebi reddedilmiş ve tahliyesi sağlanmamıştır.

Fatma Tokmak ağır kalp hastasıdır. Hapishanede geçirdiği süre zarfında hastalanmış, kalp ameliyatı olmuş ve kısa süreliğine tahliye edilmiştir. Buna rağmen, sağlık sorunları sabit olmasına ve hayatını tehlikeye atacak düzeyde ilerlemiş olmasına rağmen 2010 yılında cezasının Yargıtay tarafından onanmasıyla yeniden tutuklanmıştır. O günden bu yana Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesi'nde tutulmaktadır. Tokmak, ağır kalp yetmezliği, astım ve hipertansiyon gibi kronik ve hayati risk taşıyan hastalıklarla mücadele etmektedir. Yakın zamanda beşinci kez anjiyo geçirmiştir. Yapılan tetkiklerde kalp kapakçığında yırtık ve ciddi daralma tespit edilmiş ancak hayati risk taşıyan bu sağlık durumuna rağmen gerekli ameliyat hâlâ gerçekleştirilmemiştir.

Hasta mahpus Fatma Tokmak'ın son olarak 8 Mayıs 2025 tarihinde yaptığı infaz erteleme başvurusu üzerinden iki buçuk ay geçmiş olmasına rağmen, başvurusuna dair herhangi bir işlem yapılmamış, başvuru hakkında olumlu ya da olumsuz bir karar kendisine bildirilmemiştir. Bu durum hem başvuru hakkının hem de sağlık hakkının ihlali anlamına gelmektedir.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesi, mahpusun cezasının infazının hastalık sebebiyle ertelenebileceğini açıkça düzenlemektedir. Ancak uygulamada Adli Tıp Kurumu'nun (ATK) tarafsızlıktan uzak ve tıp etiğiyle bağdaşmayan raporları, bu hakkın kullanılmasını engellemektedir. ATK'nin raporları çoğunlukla ceza infaz sisteminin cezalandırma mantığına dayalı işleyişini yansıtmakta, sağlık raporları dikkate alınmadan infaz erteleme talepleri reddedilmektedir.

Oysa mevzuat gereği, tam teşekküllü devlet hastanelerinin ve üniversite hastanelerinin düzenlediği sağlık raporları esas alınarak infazın ertelenmesi mümkün kılınmalıdır.

Tedavi hakkının engellenmesi ve infaz erteleme başvurularının sürüncemede bırakılması, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının, AİHS'in 2. ve 3. maddeleri kapsamında kötü muamele ve işkence yasağının ihlali anlamına gelmektedir. Ayrıca, Türk Ceza Kanunu'nun 83. ve 257. maddeleri gereğince kamu görevlilerinin ihmali neticesinde bir kişinin hayatını kaybetmesi ya da zarar görmesi durumunda sorumluluğun oluşacağı açıktır. Bu minvalde, ağır hasta mahpus Fatma Tokmak'ın sağlık sorunları dikkate alınarak infazının ivedilikle ertelenmesi, gerekli ameliyat ve tedavi süreçlerinin dışarıda, tam teşekküllü bir sağlık kuruluşunda sağlanması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Ağır hasta mahpus Fatma Tokmak'ın 8 Mayıs 2025 tarihinde yaptığı infaz erteleme başvurusuna neden hâlâ yanıt verilmemiştir?
2. Fatma Tokmak'ın sağlık durumu hakkında Bakanlığınızın bilgisi nedir? Durumu hakkında Bakanlığınıza ulaşan bir doktor veya ATK raporu var mıdır?
3. Adli Tıp Kurumu'nun tarafsızlık ve bağımsızlık kriterleri kapsamında değerlendirme yetkisi dışında, üniversite hastaneleri veya bağımsız sağlık kurumlarının raporları neden dikkate alınmamaktadır?
4. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesi gereğince, sağlık sebebiyle infazın ertelenmesi şartlarını taşıyan Fatma Tokmak'ın tahliyesi neden sağlanmamaktadır? Hasta mahpusun infazı ertelenecek midir?
5. Kalp kapakçığında yırtık ve ciddi daralma tespit edilen ve 5 kez anjiyo geçirmiş olan bir mahpusun ameliyatının gerçekleştirilmemesi Bakanlığınızca yaşam hakkının ihlali olarak değerlendirilmekte midir?
6. Fatma Tokmak'ın Türkçe bilmediği, savunma hakkını kullanamadığı ve tercüman desteği verilmeden yargılandığı hususu dikkate alınarak yeniden yargılanma sürecinin işletilmesi yönünde bir girişimde bulunulacak mıdır?
7. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ihlal kararına rağmen yeniden yargılama yapılmamasının gerekçesi nedir?
8. Cezaevinde kaldığı sürede ciddi sağlık sorunları yaşayan ve yaşamı risk altında olan Fatma Tokmak için infazın ertelenmemesi, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleriyle çelişmiyor mudur?
9. Adli Tıp Kurumu'nun infaz erteleme taleplerinde son ve tek merci olması uygulamasına son verilmesi yönünde Bakanlığınızın bir düzenleme çalışması var mıdır veya olacak mıdır?
10. Hapishanelerde tutulan hasta mahpuslara ilişkin, son beş yılda ülke genelinde bulunan toplam hasta mahpus sayısı, ağır hasta mahpus sayısı, infaz erteleme başvurularının sayısı ve bu başvurulardan kaçının kabul edildiği, cezaevlerinde hayatını kaybeden hasta mahpus sayısı ile infaz erteleme talepleri reddedildiği ya da gerekli sağlık müdahaleleri yapılmadığı için cezaevinde yaşamını yitiren hasta mahpus sayısı hakkında Bakanlığınızca güncel ve detaylı bilgi verilecek midir?